Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 25. julija 2018 *

„Pritožba – Carinska unija – Uredba Sveta (EGS) št. 2913/92 – Člen 239 – Odpust uvoznih dajatev – Uvoz lanenih tkanin iz Latvije med letoma 1999 in 2002 – Poseben primer – Obveznost nadzora in preverjanja – Domnevna korupcija carinskih organov – Nepristno potrdilo o gibanju – Vzajemno zaupanje“

V zadevi C-574/17 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 28. septembra 2017,

Evropska komisija, ki jo zastopata A. Caeiros in B.-R. Killmann, agenta,

tožeča stranka,

druga stranka v postopku je

Combaro SA, s sedežem v Lozani (Švica), ki jo zastopa D. Ehle, Rechtsanwalt,

tožeča stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi L. Bay Larsen (poročevalec), predsednik senata, J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby in M. Vilaras, sodniki,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nemščina.

Sodbo

1 Evropska komisija s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 19. julija 2017, Combaro/Komisija (T-752/14, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, EU:T:2017:529), s katero je to razglasilo ničnost Sklepa Komisije C(2014) 4908 final z dne 16. julija 2014, s katerim je bilo ugotovljeno, da odpust uvoznih dajatev v konkretnem primeru ni utemeljen (REM 05/2013) (v nadaljevanju: sporni sklep).

Pravni okvir

Pridružitveni sporazum

2 Člen 34 Evropskega sporazuma o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Republiko Latvijo na drugi strani (UL 1998, L 26, str. 3, v nadaljevanju: pridružitveni sporazum) je določal:

„Protokol št. 3, [ki se nanaša na opredelitev pojma „izdelki s poreklom“ in na metode upravnega sodelovanja], določa pravila o poreklu za uporabo tarifnih preferencialov, ki so določeni s tem sporazumom, in metode upravnega sodelovanja.“

3 Člena 16 in 17 Protokola št. 3 o opredelitvi pojma „izdelki s poreklom“ in o načinih upravnega sodelovanja, kakor je bil spremenjen s Sklepom št. 4/98 Pridružitvenega sveta med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Republiko Latvijo na drugi strani, z dne 2. decembra 1998 o sprejetju sprememb Protokola št. 3 k Evropskemu sporazumu, ki so vključene v Sklep št. 1/97 Skupnega odbora, sprejetega na podlagi sporazuma o liberalizaciji trgovine in uvedbi spremljevalnih ukrepov med Evropsko skupnostjo, Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo na eni strani ter Republiko Latvijo na drugi strani (UL 1999, L 6, str. 10) (v nadaljevanju: protokol št. 3), sta določala, da se za proizvode s poreklom iz Latvije uporabijo določbe pridružitvenega sporazuma ob predložitvi potrdila o gibanju blaga EUR.1, ki so ga izdali carinski organi države izvoznice.

4 Člen 31(2) tega protokola je določal:

„Da bi zagotovili pravilno uporabo tega protokola, si Skupnost in Latvija medsebojno pomagata preko svojih carinskih uprav pri preverjanju verodostojnosti potrdil o gibanju blaga EUR.1 […]“

5 Člen 32 tega protokola z naslovom „Preverjanje dokazil o poreklu“, je v odstavkih 1, 3 in 5 določal:

„1. Naknadno preverjanje dokazil o poreklu se opravi naključno ali kadar carinski organi države uvoznice upravičeno dvomijo o pristnosti teh dokumentov, o statusu porekla zadevnih izdelkov ali o izpolnitvi drugih zahtev tega protokola.

[…]

3. Preverjanje opravijo carinski organi države izvoznice. V ta namen imajo pravico zahtevati vsa dokazila in opraviti vse preglede izvoznikovih poslovnih knjig ali kateri koli drug pregled, ki se jim zdi ustrezen.

[…]

5. Carinski organi, ki so zahtevali preverjanje, morajo biti o izidih tega preverjanja obveščeni čim prej. Ti rezultati morajo jasno izkazovati, ali so dokumenti pristni in ali se izdelki lahko štejejo za izdelke s poreklom iz […] Latvije […] in izpolnjujejo druge pogoje, ki so določeni s tem protokolom."

Carinski zakonik

6 Člen 239(1) Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307, v nadaljevanju: carinski zakonik) določa:

„Uvozne ali izvozne dajatve se lahko povrnejo ali odpustijo v […] primerih […]:

[…]

– ki izhajajo iz okoliščin, pri katerih ne gre niti za malomarnost niti za goljufivo ravnanje udeleženega. Primeri, v katerih je mogoče uporabiti to določbo, in podrobnosti postopka, ki jih je treba v ta namen upoštevati, se določijo skladno s postopkom odbora. […]"

Izvedbena uredba

7 Člen 899(2) Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe št. 2913/92 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 6, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 1335/2003 z dne 25. julija 2003 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek,13 str. 463) (v nadaljevanju: izvedbena uredba), določa:

„V drugih primerih, razen v tistih, ko je treba Komisiji predložiti dokumentacijo v skladu s členom 905, se carinski organ, ki sprejema odločitev, sam odloči, ali bo priznal povrnitev ali opustitev uvoznih […] dajatev, če gre za posebno situacijo kot posledico okoliščin, v katerih zadevno osebo ni mogoče obdolžiti za prevaro ali očitno malomarnost.

[…]"

8 Člen 905(1) izvedbene uredbe določa:

„Če je vloga za povrnitev ali opustitev, ki je bila predložena po členu 239(2) [carinskega zakonika], podprta z dokazi, ki lahko pomenijo posebno situacijo kot posledico okoliščin, v katerih je zadevno osebo mogoče obdolžiti prevare ali očitne malomarnosti, mora država članica, v kateri je carinski organ, ki sprejema odločitev, primer posredovati Komisiji, da ga obravnava v skladu s postopkom, določenim v členih od 906 do 909:

– če organ meni, da je posebna situacija posledica tega, da Komisija ni izpolnila svojih obveznosti […]"

Dejansko stanje

9 Dejansko stanje spora je povzeto v točkah od 1 do 28 izpodbijane sodbe.

10 Sporni sklep se nanaša na uvozne dajatve na tkanino iz lanu, ki jo je družba Combaro SA med 10. decembrom 1999 in 10. junijem 2002 uvozila v Evropsko unijo prek Nemčije, in za katero ni bilo dokazano, da je imela latvijsko preferencialno poreklo.

11 Tekstil z latvijskim preferencialnim poreklom je bil v tem obdobju oproščen uvoznih omejitev v skladu s pridružitvenim sporazumom. Ta tekstil je bil oproščen uvoznih omejitev le, če je uvoznik dokazal njegovo poreklo s potrdilom o gibanju blaga EUR.1, ki so ga izdali latvijski carinski organi ob izvozu.

12 V obravnavanem primeru je bila družba Combaro upravičena do oprostitve uvoznih dajatev, ki je temeljila na pridružitvenem sporazumu, in ki so je odobrili nemški carinski organi ob predložitvi 51 potrdil o gibanju blaga (v nadaljevanju: sporna potrdila).

13 Na podlagi prijave danske carinske uprave, je Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) izvedel preiskavo v Latviji. Evropska komisija je po izdanem poročilu urada OLAF državam članicam 11. septembra 2002 poslala obvestilo o medsebojni pomoči, s katerim je zahtevala, naj se opravi nadzor nad celotnim uvozom lanenih tkanin iz Latvije.

14 Nemški carinski organi so torej od latvijskih carinskih organov zahtevali, naj opravijo naknadno preverjanje glede spornih potrdil. Latvijski carinski organi so z dopisi z dne 7. aprila, 2. maja in 7. maja 2003 (v nadaljevanju: dopisi iz leta 2003) na zahteve nemških carinskih organov odgovorili tako:

„[Sporna] potrdila niso bila vključena v carinsko knjigo. Niso jih izdali latvijski carinski organi, zato se morajo šteti za neveljavne.“

15 Nemški carinski organi so s sklepom z dne 3. julija 2003 odločili, da bodo sprožili postopek naknadne izterjave uvoznih dajatev, ki ustrezajo tem potrdilom.

16 Medtem so bile na pobudo urada OLAF v zvezi s potrdili o gibanju blaga, ki so bila predložena za uvoz na Dansko, pripravljene strokovne ocene. Na eni strani iz teh strokovnih ocen izhaja, da so odtisi žigov na spornih potrdilih verjetno bili pristni, in na drugi strani, da je bil podpis na navedenih potrdilih, z rahlo večjo verjetnostjo, podpis agenta latvijskih carinskih organov.

17 Potem ko je Finanzgericht München (finančno sodišče v Münchnu, Nemčija) izdalo sklep, je Bundesministerium der Finanzen (zvezno ministrstvo za finance, Nemčija) družbo Combaro pozvalo, naj poda svoje mnenje, in 3. septembra 2013 pri Komisiji vložilo zahtevek za odpust uvoznih dajatev na podlagi člena 239 carinskega zakonika. Komisija je torej začela postopek REM 05/2013.

18 Komisija je 16. julija 2014 sprejela sporni sklep.

19 V točki 32 obrazložitve tega sklepa je Komisija pojasnila, da ni bilo posebnega primera v smislu člena 239 carinskega zakonika, ki bi nastal zaradi neizpolnitve obveznosti latvijskih carinskih organov, saj ne more ugotoviti, da so navedeni organi sodelovali pri izdaji spornih potrdil.

20 Komisija je tudi preizkusila, ali tudi sama ni izpolnila obveznosti v okviru spremljanja pravilnega izvajanja pridružitvenega sporazuma. V točkah od 36 do 41 obrazložitve spornega sklepa je ugotovila, da njeno ravnanje ni povzročilo nastanka posebnega primera.

21 Komisija je po tem, ko je v točki 45 tega sklepa ugotovila, da odpust uvoznih dajatev ni bil upravičen, če ne obstaja poseben primer v smislu člena 239 carinskega zakonika, v točkah od 48 do 52 navedenega sklepa dodala, da družba Combaro ni izkazala potrebne skrbnosti.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

22 Družba Combaro je 12. novembra 2014 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo zaradi razglasitve ničnosti spornega sklepa. V utemeljitev te tožbe je družba Combaro navedla en sam tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 239 carinskega zakonika.

23 Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo razveljavilo sporni sklep in Komisiji naložilo plačilo svojih stroškov in stroškov družbe Combaro.

Predlogi strank

24 Komisija s pritožbo Sodišču predlaga, naj:

– izpodbijano sodbo razveljavi;

– zavrne tožbo na prvi stopnji, ki jo je vložila družba Combaro, in

– družbi Combaro naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka in postopka na prvi stopnji.

25 Družba Combaro Sodišču predlaga, naj zavrne pritožbo in Komisiji naloži plačilo stroškov.

Pritožba

26 Komisija v utemeljitev svoje pritožbe navaja štiri pritožbene razloge.

27 Zato je treba v obravnavanem primeru skupaj preučiti prvi in drugi pritožbeni razlog, ki se nanašata na napačno pravno opredelitev dejanskega stanja in izkrivljanje dokazov v zvezi z obstojem posebnega primera.

Trditve strank

28 Komisija s prvim pritožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče storilo napako pri pravni opredelitvi dejanskega stanja v zvezi z obstojem posebnega primera v smislu člena 239 carinskega zakonika s tem, da je menilo, da Komisija ni imela dovolj informacij in ni izpolnjevala svojih obveznosti v okviru pridružitvenega sporazuma.

29 Na prvem mestu naj Splošno sodišče ne bi upoštevalo že sprejetih ukrepov Komisije za pridobitev informacij o trgovini z lanenimi tkaninami med Unijo in Latvijo, ki vključujejo tudi položaj družbe Combaro.

30 Na drugem mestu naj bi Splošno sodišče podalo napačno presojo glede ukrepov, ki bi jih Komisija morala sprejeti.

31 V zvezi s tem Komisija med drugim trdi, da je Splošno sodišče napačno očitalo Komisiji, da je uničila odtise žigov latvijskih organov, čeprav je samo ugotovilo, da ni obvezno hraniti uporabljanih žigov.

32 Poleg tega Komisija trdi, da naj bi glede na večkratno potrditev teh organov v zvezi z nepristnostjo spornih potrdil ugotovitev Splošnega sodišča glede tega, da naj bi Komisija morala od teh organov zahtevati resnično ponovno preučitev teh potrdil, vsebovala več napak.

33 Isti organi naj bi namreč v letih 2003 in 2007 preučili sporna potrdila in podali dvakrat isti izjavi. Splošno sodišče se torej ne more veljavno opreti na dejstvo, da je bil podpisnik dopisov iz leta 2003 kazensko obsojen, saj je odgovor v tem dopisu z dne 26. junija 2007 (v nadaljevanju: odgovor iz leta 2007) podpisal drug uradnik in je zato povsem pravilen.

34 V zvezi s tem naj bi Splošno sodišče zanemarilo dejstvo, da naj bi bila Komisija v skladu s sodno prakso Sodišča vezana na naknadno preverjanje, ki ga opravijo latvijski carinski organi. Nasprotno, Komisiji naj bi celo očitalo, da se ni osvobodila te obveznosti, in naj bi torej napačno menilo, da bi morala iskati dodatne informacije.

35 Komisija z drugim pritožbenim razlogom najprej zatrjuje, da je Splošno sodišče napačno pravno opredelilo dejansko stanje s tem, da je trdilo, da je bil namestnik direktorja latvijskih carinskih organov, podpisnik spornih potrdil in dopisov v okviru naknadnega nadzora, obsojen zaradi nezakonitega ravnanja v okviru svojega položaja. Tako naj bi bilo iz enostavne primerjave med različnimi listinami razvidno, da spornih potrdil ni podpisala ta oseba.

36 Izpodbijana sodba naj bi, dalje, vsebovala napačno dodatno izkrivljanje dokazov s tem, da je v njej ugotovljeno, da so bili latvijski carinski organi nezmožni predložiti odtise originalnih žigov, ki jih uporabljajo zadevni carinski uradi.

37 Nazadnje, ti izkrivljanji naj bi bili odločilni, ker bi moralo v primeru, da ju ne bi bilo, Splošno sodišče ugotoviti, da Komisiji ni treba sprejeti dodatnih ukrepov.

38 Družba Combaro predlaga, naj se prvi in drugi pritožbeni razlog zavrneta.

39 V zvezi s tem trdi, da ukrepi, ki jih je sprejela Komisija, pomenijo splošne ukrepe, ki so bili v obravnavani zadevi nezadostni.

40 Kar zadeva dodatne ukrepe, ki se od Komisije zahtevajo, bi bilo te vsekakor treba sprejeti. Zahtevali naj bi se zlasti učinkoviti pregledi spornih potrdil, kadar zaradi dejstev, ki jih je ugotovilo Splošno sodišče, ne bi bilo več podlage za medsebojno zaupanje. Organi države, v zvezi s katerimi naj bi obstajal sum korupcije, se ne morejo sklicevati na takšno zaupanje. V zvezi s tem naj bi Komisija precenila težo, ki jo Splošno sodišče pripisalo identiteti podpisnika dopisov iz leta 2003. Ti naj bi bili le en pokazatelj med drugimi.

41 Odgovor iz leta 2007 naj tudi ne bi imel vrednosti, ki mu jo pripisuje Komisija, če potrditev pisem iz leta 2003 ne more biti zanesljiva in če tudi ne temelji na dejanski preučitvi podatkov v zadevi.

42 Poleg tega, čeprav družba Combaro priznava, da namestnik direktorja latvijskih carinskih organov ni podpisal spornih potrdil, ampak le dopise iz leta 2003, navaja, da podpisnik teh potrdil ni znan, in da je delal pod pristojnostjo tega namestnika direktorja. Poleg tega naj bi bile kopije spornih potrdil priložene dopisom iz leta 2003, kar bi pomenilo, da je ta potrdila in te dopise treba obravnavati kot celoto.

43 Drugega izkrivljanja, ki ga je ugotovila Komisija, naj tudi ne bi bilo mogoče sprejeti.

Presoja Sodišča

44 Najprej je treba spomniti, da člen 239 carinskega zakonika v povezavi s členom 905 izvedbene uredbe pomeni splošno klavzulo pravičnosti, ki zajema poseben primer deklaranta v primerjavi z drugimi subjekti, ki opravljajo enako dejavnost (glej v tem smislu sodbe z dne 17. februarja 2011, Bolton Alimentari, C-494/09, EU:C:2011:87, točka 54, in z dne 22. marca 2012, Portugalska/Transnáutica, C-506/09 P, EU:C:2012:156, točka 65).

45 Ta splošna klavzula pravičnosti nalaga odpust uvoznih dajatev, če sta izpolnjena dva pogoja, in sicer obstoj posebnega primera ter neobstoj očitne malomarnosti in goljufivega ravnanja stranke (glej v tem smislu sodbo z dne 25. julija 2008, C.A.S./Komisija, C-204/07 P, EU:C:2008:446, točka 86).

46 V izpodbijani sodbi je Splošno sodišče po preučitvi prvega dela edinega tožbenega razloga, ki ga je predložila družba Combaro, ugotovilo, da je Komisija v spornem sklepu napačno štela, da pri tej družbi ni šlo za poseben primer v smislu člena 239 carinskega zakonika.

47 Iz točk 90 in 91 te sodbe izhaja, da ta ugotovitev temelji na presoji, po kateri je Komisija na eni strani napačno menila, da ima na voljo dovolj informacij, ki bi ji omogočile oceniti položaj, in na drugi strani, da ta institucija ni sprejela konkretnih ukrepov v okviru opravljanja nalog spremljanja in nadzora pravilne uporabe pridružitvenega sporazuma.

48 Splošno sodišče je tako menilo, zlasti v točkah 77 in 85 navedene sodbe, da bi morala Komisija bolje razjasniti dejansko stanje v obravnavani zadevi in da če bi ta institucija v celoti izkoristila svoja pooblastila, bi se lahko z večjo gotovostjo ugotovilo, ali so sporna potrdila pristna ali ponarejena.

49 V zvezi s tem je Splošno sodišče v točkah 87 in 88 iste sodbe ugotovilo, da se Komisija ni mogla veljavno zadovoljiti z odgovori latvijskih carinskih organov v okviru naknadnega preverjanja, da bi se izrekla o položaju družbe Combaro, in da bi morala uporabiti svoje pristojnosti ne glede na te odgovore.

50 Vendar je treba navesti, kot poudarja Komisija, da iz ustaljene sodne prakse Sodišča, ki je navedena v točki 86 izpodbijane sodbe, izhaja, da sistem upravnega sodelovanja, uveden s protokolom, ki je priložen sporazumu, sklenjenem med Unijo in tretjo državo, ki določa pravila, ki zadevajo poreklo proizvodov, temelji na medsebojnem zaupanju med organi držav članic uvoznic in izvoznih držav (glej v tem smislu sodbo z dne 15. decembra 2011, Afasia Knits Deutschland, C-409/10, EU:C:2011:843, točka 28, in z dne 24. oktobra 2013, Sandler, C-175/12, EU:C:2013:681, točka 49).

51 Sodišče je iz tega sklepalo, da so zlasti glede naknadnega preverjanja potrdil EUR.1, ki jih izda izvozna država, ugotovitve in presoja organov izvozne države za organe države članice uvoznice načeloma zavezujoče (glej v tem smislu sodbi z dne 25. februarja 2010, Brita, C-386/08, EU:C:2010:91, točki 62 in 63, ter z dne 15. decembra 2011, Afasia Knits Deutschland, C-409/10, EU:C:2011:843, točka 29).

52 Ta načela so v celoti upoštevna v zvezi z uporabo pridružitvenega sporazuma, saj iz členov 17 in 32 protokola št. 3, ki organom države članice izvoza nalaga, da izdajo potrdilo EUR.1, izhaja, da za ta namen nadzirajo izvor zadevnega blaga in da se opredelijo, odvisno od primera, o pristnosti takšnih potrdil.

53 Navedena načela je treba med drugim prenesti, *mutatis mutandis*, v odnose med Komisijo in carinskimi organi države izvoznice, kadar se ta institucija izreče o pristnosti potrdil o gibanju blaga, za namen presoje obstoja posebnega primera v smislu člena 239 carinskega zakonika.

54 Komisija mora namreč v tem posebnem primeru, da se lahko izreče o povračilu ali odpustu uvoznih dajatev, namesto carinskih organov države članice uvoza preučiti pogoje za uvoz določenega blaga in uporabo upoštevnih carinskih pravil, zlasti pravil o pristnosti potrdil o gibanju blaga (glej v tem smislu sodbo z dne 25. julija 2008, C.A.S./Komisija, C-204/07 P, EU:C:2008:446, točka 90).

55 V tem okviru glavni razlogi, ki so v sodni praksi Sodišča predstavljeni kot takšni, ki upravičujejo mehanizem upravnega sodelovanja, ki temelji na zaupanju v izid naknadnega preverjanja s strani organov držav članic izvoza – in sicer to, da so ti v najboljšem položaju za izvedbo tega nadzora, okoliščina, da ima takšen sistem prednost, da vodi k zanesljivim in enotnim rezultatom, ter potreba po zagotovitvi medsebojnega priznavanja odločitev, ki jih sprejmejo organi Unije (glej v tem smislu sodbi z dne 12. julija 1984, Les Rapides Savoyards in drugi, 218/83, EU:C:1984:275, točki 26 in 27, ter z dne 17. julija 1997, Pascoal & Filhos, C-97/95, EU:C:1997:370, točka 32) – pomenijo, da so ugotovitve, do katerih so prišli organi države izvoznice, za Komisijo načeloma zavezujoče, kadar ta institucija presoja obstoj posebnega primera v smislu člena 239 carinskega zakonika.

56 Komisija je glede na navedeno utemeljeno trdila, da se je pri ugotavljanju pristnosti spornih potrdil načeloma morala opreti na ugotovitve in presojo, ki so jo zakonito opravili latvijski carinski organi ob naknadnem preverjanju, ki ga določa pridružitveni sporazum.

57 Res je, da tako podeljeno zaupanje tem organom ne pomeni, da Komisija v nobenem primeru ne more biti pozvana, da opravi preiskave za namen presoje pristnosti takšnih potrdil.

58 Tako je s sodbo z dne 25. julija 2008, C.A.S./Komisija (C-204/07 P, EU:C:2008:446), na katero se je sklicevalo Splošno sodišče zlasti v točkah od 70 do 74 izpodbijane sodbe, Sodišče odločilo, da bi morala Komisija sprejeti konkretne ukrepe za preverjanje pristnosti potrdil o gibanju blaga in da bi opustitev v zvezi s tem lahko pomenila poseben primer.

59 Vendar je bila v zadevi, v kateri je bila izdana ta sodba, obveznost izvajanja natančnih raziskav o tovrstnih potrdilih, v okviru splošne vloge spremljanja in nadzora uporabe sporazuma o pridružitvi, ki je naloga Komisije, utemeljena z zelo podrobnimi okoliščinami, in sicer, da so bile presoje carinskih organov države izvoznice v zvezi z navedenimi potrdili dvoumne in nedosledne (glej v tem smislu sodbo z dne 25. julija 2008, C.A.S./Komisija, C-204/07 P, EU:C:2008:446, točka 111).

60 V teh okoliščinah se Komisija v navedeni zadevi kljub načelnemu zaupanju v te organe ni mogla opredeliti o vlogi, ki ji je bila predložena, le na podlagi odgovorov, ki so ji jih posredovali ti organi.

61 Nasprotno pa v obravnavani zadevi izpodbijana sodba ne vsebuje ničesar, na podlagi česar bi bilo mogoče sklepati, da je Splošno sodišče ugotovilo, da so bili odgovori, ki so jih posredovali latvijski carinski organi, dvoumni ali nedosledni. Nasprotno, iz točke 87 izpodbijane sodbe izhaja, da je Splošno sodišče menilo, da je bila Komisija dolžna odstopiti od ugotovitev, do katerih so prišli ti organi.

62 Za utemeljitev te rešitve se je Splošno sodišče oprlo na kratkost ugotovitev navedenih organov in na dejstvo, da potrditev ugotovitev, sprejeta v letu 2007, ni bila posledica resnične ponovne preučitve spisa, ter tudi na niz dejstev, predstavljenih kot pokazatelj možne vpletenosti istih organov v izdajo spornih potrdil.

63 Natančneje, Splošno sodišče je v točki 75 izpodbijane sodbe prišlo do naslednjih ugotovitev:

– po preiskavi, ki jo je izvedel urad OLAF in se je nanašala na uvoz lanenih tkanin na Dansko, je bilo začeto naknadno preverjanje glede spornih potrdil;

– v poročilu, ki ga je pripravil urad OLAF, je bil omenjen zelo kratek tranzit lanenih tkanin v latvijskem carinskem skladišču, da bi se prikrilo poreklo zadevnega blaga;

– strokovne ocene odtisov žigov in podpisov na spornih potrdilih, ki so bila uporabljena za uvoz na Dansko, opravljene po tem, ko je urad OLAF izdal poročilo, kažejo, da gre verjetno za pristne odtise žigov in podpise;

– odtisi žigov na spornih potrdilih so zelo podobni odtisom pristnih žigov latvijskih carinskih organov;

– namestnik direktorja latvijskih carinskih organov, M. R., ki je podpisal sporna potrdila in dopise v okviru naknadnega preverjanja, je bil obsojen za nezakonito ravnanje v okviru izvrševanja svoje funkcije;

– latvijski carinski organi niso uspeli predložiti odtisov originalnih žigov, ki jih uporabljajo zadevni carinski uradi, in sicer carinska urada v Jelgavi (Latvija) in Bauski (Latvija);

– v poročilih Komisije je navedeno, da je bila prisotna korupcija zlasti znotraj latvijskih carinskih organov;

– uvoz lanenih tkanin iz Latvije se je povečal in je presegal proizvodne zmogljivosti te države.

64 Ne da bi bilo treba opredeliti, ali lahko nekatere okoliščine morda upravičijo, da Komisija odstopi od nedvoumne presoje s strani carinskih organov države izvoznice, je treba ugotoviti, da preudarki Splošnega sodišča nikakor ne utemeljujejo sklepa, do katerega je prišlo, in zato ne utemeljujejo zavrnitve argumenta Komisije, po katerem je morala ta nujno upoštevati izid naknadnega preverjanja spornih potrdil s strani latvijskih carinskih organov.

65 Na prvem mestu je tako treba navesti, da ugotovitev Splošnega sodišča, da latvijski carinski organi niso bili zmožni predložiti odtisov originalnih žigov carinskih uradov v Jelgavi in Bauski, ne more omajati zaupanja, ki ga je treba izkazati tem organom.

66 Kot namreč v pritožbi navaja Komisija, čeprav je Republika Latvija pravočasno predložila vzorce odtisov žigov, ki so se uporabljali v njenih carinskih uradih, nobena določba sporazuma latvijskih carinskih organov ni zavezovala, da naknadno shranijo odtise pristnih žigov, kar je Splošno sodišče tudi poudarilo v točki 80 izpodbijane sodbe, oziroma, da shranijo žige, ki omogočajo, da se naredi odtise tudi po tem, ko se jih ni več uporabljalo.

67 Na drugem mestu okoliščina, da je bil namestnik direktorja latvijskih carinskih organov obsojen zaradi nezakonitega ravnanja v okviru svojih nalog in da poročila Komisije izkazujejo, da je bil med temi organi prisoten pojav korupcije, v obravnavanem primeru ni odločilna.

68 Po eni strani, kot priznava tudi družba Combaro, Komisija pravilno navaja, da iz enostavne primerjave med dopisi iz leta 2003 in spornimi potrdili, ki so vsa zajeta v Prilogi B-4 k odgovoru na tožbo, ki ga je Komisija predstavila na prvi stopnji, očitno izhaja, da se podpisi na teh različnih dokumentih zelo razlikujejo.

69 Splošno sodišče je torej s tem, da je menilo, da je M. R. bilo mogoče šteti hkrati za podpisnika teh dopisov ter teh potrdil, izkrivilo dejstva, ki so mu bila predstavljena.

70 Po drugi strani je treba ob domnevi, da bi obsodba podpisnika navedenih dopisov in splošno koruptivno okolje, ki sta bila navedena v poročilih Komisije v obdobju, ko je prišlo do spornega uvoza, to je med letoma 1999 in 2002, lahko bila upoštevna za oceno vrednosti, ki se pripiše stališču latvijskih carinskih organov v letu 2003, ugotoviti, da ta elementa ne moreta biti odločilna v obravnavani zadevi.

71 Zlasti iz točk 16 in 88 izpodbijane sodbe namreč izhaja, da so ti organi potrdili, da je bilo sporna potrdila treba šteti za neveljavna, in sicer v odgovoru iz leta 2007, ki ga ni podpisal M. R. in ki je bil poslan na datum, za katerega se niti ne domneva niti *a fortiori* ni bilo ugotovljeno, da so se navedeni organi soočali z občutljivim problemom korupcije, in na katerega je bila poleg tega Republika Latvija že članica Unije.

72 Z okoliščino, da dopisi iz leta 2003 vsebujejo le kratke navedbe in da ni ugotovljeno, da je bilo potrdilo iz leta 2007 izdano na podlagi novih preverjanj, se mnenjem teh organov ne more odvzeti njihove vrednosti, če pridružitveni sporazum ne določa nobene posebne formalnosti v zvezi s tem in če je iz sodne prakse Sodišča razvidno, da so carinski organi Unije vezani na izid naknadnega preverjanja, tudi kadar se ta posreduje brez kakršne koli obrazložitve ali z ročnim podpisom na zapisnik, ki ga je pripravil urad OLAF po preverjanju (glej v tem smislu sodbe z dne 17. julija 1997, Pascoal & Filhos, C-97/95, EU:C:1997:370, točke od 30 do 33, in z dne 15. decembra 2011, Afasia Knits Deutschland, C-409/10, EU:C:2011:843, točka 40).

73 Komisija v tem okviru utemeljeno trdi, da drugi pokazatelji, navedeni v točki 75 izpodbijane sodbe ne zadostujejo za utemeljitev ugotovitve, do katere je Splošno sodišče prišlo v točki 87 te sodbe, in sicer, da bi morala Komisija uporabiti svoje pristojnosti, ne glede na odgovore, ki so jih podali latvijski carinski organi.

74 Tako se z okoliščino, da naj bi se začelo naknadno preverjanje spornih potrdil po preiskavi urada OLAF, ki je bila opravljena glede drugih potrdil o gibanju blaga, predloženih ob uvozu v drugo državo članico, in ki je vodila do suma vpletenosti nekaterih agentov latvijskih carinskih organov v goljufive dejavnosti, tako zaradi načinov, na katere so bile te dejavnosti izvedene, kot tudi zaradi značilnosti teh potrdil, ne more na splošno povsem odvzeti vrednosti preverjanjem, ki so jih izvedli ti organi v zvezi s temi potrdili, ob popolni zavrnitvi mehanizma upravnega sodelovanja, ki je določen v protokolu št. 3.

75 Poleg tega, čeprav je povečanje uvoza lanenih tkanin iz Latvije, ki presega zmogljivosti te države, lahko dokazovalo obstoj določenih goljufivih transakcij, pa s tem povečanjem ni bilo mogoče dokazati niti neposredne in splošne vpletenosti latvijskih carinskih organov v te dejavnosti niti, *a fortiori*, njihove vpletenosti v izdajo spornih potrdil.

76 Poleg tega se zaupanje do carinskih organov države izvoznice ne more izpodbijati na podlagi presoje enega elementa iz spornih potrdil, kot so žigi, ki so odtisnjeni na teh potrdilih, sicer bi se od Komisije zahtevalo, da sistematično nadomesti svoj nadzor z nadzorom teh organov v zvezi s pristnostjo potrdil o gibanju blaga in da tako ne upošteva načel, na katera je bilo opozorjeno v točkah od 50 do 56 te sodbe.

77 Iz vseh zgornjih preudarkov izhaja, da je Splošno sodišče s tem, da je menilo, da se zaradi razlogov, ki so navedeni v točki 62 te sodbe, Komisija ni mogla opreti na jasne odgovore, ki so jih predložili latvijski carinski organi za presojo pristnosti spornih potrdil, in da bi ta institucija morala, nasprotno, v ta namen uporabiti svoje pristojnosti kljub tem odgovorom, storilo napako pri pravni opredelitvi dejanskega stanja v zvezi z obstojem posebnega primera v smislu člena 239 carinskega zakonika.

78 Zato Splošno sodišče v točkah 90 in 91 izpodbijane sodbe ni moglo veljavno ugotoviti, da je Komisija napačno menila, da ima na voljo dovolj informacij, ki bi ji omogočile oceniti položaj, in da ta institucija ni sprejela konkretnih ukrepov, ki jih ima na podlagi svoje naloge kontrole in nadzora pravilne uporabe pridružitvenega sporazuma. Iz tega sledi, da je treba zavrniti sklepanja Splošnega sodišča glede utemeljenosti prvega dela edinega tožbenega razloga, ki ga je na prvi stopnji predstavila družba Combaro, ki pomenijo nujno podlago za izrek izpodbijane sodbe.

79 Zato je treba ob tem, da se prvi in drugi pritožbeni razlog sprejmeta, izpodbijano sodbo razveljaviti, ne da bi bilo treba preizkusiti preostale pritožbene razloge, ki jih Komisija navaja v utemeljitev svoje pritožbe.

Spor na prvi stopnji

80 V skladu s členom 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije lahko Sodišče ob morebitni razveljavitvi odločbe Splošnega sodišča samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje.

81 V tej zadevi je tako. Zato je treba preučiti tožbo za razglasitev ničnosti spornega sklepa, ki jo je vložila družba Combaro.

82 Prvi del edinega tožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev pogoja v zvezi z obstojem posebnega primera, v smislu člena 239 carinskega zakonika, je razdeljen na več trditev, ki se nanašajo na različne zatrjevane kršitve, pripisane latvijskim carinskim organom, Komisiji in nemškim carinskim organom.

83 Najprej je treba ugotoviti – čeprav se družba Combaro z namenom, da bi dokazala te različne kršitve, sklicuje na različne ugotovitve, do katerih je po njenem mnenju prišlo nacionalno sodišče – da iz sodne prakse Sodišča izhaja, da kadar se Komisija izreče o posebnem primeru v okviru člena 239 carinskega zakonika, ne more biti vezana na odločbo, ki jo je predhodno izdalo takšno sodišče (glej v tem smislu sodbo z dne 20. novembra 2008, Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading, C-375/07, EU:C:2008:645, točka 69), *a fortiori*, kadar je ta odločba namenjena samo temu, da se ugotovi, ali morajo carinski organi države članice uvoznice posredovati določen primer Komisiji, da se ta lahko izreče o morebitni uporabi te določbe.

84 Iz besedila dopisov z dne 7. aprila in 7. maja 2003, ki so ju poslali latvijski carinski organi v okviru naknadnega preverjanja spornih potrdil, in tudi iz odgovora iz leta 2007, s katerim so potrjeni izidi tega preverjanja, izhaja, da so navedeni organi že večkrat nedvoumno in dosledno navedli, da niso izdali teh potrdil, kar kaže na to, da jih ti isti organi niso šteli za pristne.

85 Trditve družbe Combaro, da je treba zavrniti izide tega naknadnega preverjanja spornih potrdil, ker je njihova dvoumnost in nedoslednost primerljiva z dvoumnostjo in nedoslednostjo, ki sta bili ugotovljeni v sodbi z dne 25. julija 2008, C.A.S./Komisija (C-204/07 P, EU:C:2008:446), torej ni mogoče sprejeti.

86 Poleg tega iz točk od 50 do 77 te sodbe izhaja, da je v teh okoliščinah nujno treba zavrniti argumente, ki jih je navedla družba Combaro, da bi dokazala, da je bila Komisija dolžna sprožiti preiskavo o pristnosti teh potrdil kljub ugotovitvam latvijskih carinskih organov in da je s tem, da tega ni opravila, kršila svoje obveznosti. Iz tega sledi, da družba Combaro ni dokazala, da Komisija v spornem sklepu ni mogla veljavno šteti, da ta potrdila niso bila pristna.

87 Zato je treba trditev družbe Combaro, ki se nanaša na zatrjevano kršitev latvijskih carinskih organov, prav tako zavrniti, ker temelji na razumevanju, po katerem bi zaradi korupcije njenega osebja in zaradi pomanjkljivosti njihove organizacije ti organi dejansko nepravilno izdali sporna potrdila in bi bili v nadaljevanju ovira za vzpostavitev pristnosti teh potrdil.

88 Prav tako ni mogoče sprejeti trditve družbe Combaro, ki se nanaša na domnevne pomanjkljivosti v delovanju nemških carinskih organov, kadar bi bile te pomanjkljivosti v delovanju povezane z dejstvom, da so ti organi napačno in brez zadostne skrbnosti ugotovili nepristnost teh potrdil.

89 Nazadnje je treba trditve, katerih namen je dokazati, da Komisija ni izpolnila svojih obveznosti s tem, da se ni dovolj borila proti korupciji latvijskih carinskih organov, in s tem, da ni objavila mnenja z namenom opozoriti uvoznike o stanju, kakršno je bilo v Latviji v tem obdobju, vsekakor zavrniti kot brezpredmetne, ker se ne nanašajo na pogoje, pod katerimi je družba Combaro izvedla zadevni uvoz v spornem sklepu. Te trditve so namreč lahko v zvezi s tem upoštevne le, če bi bilo treba šteti, da so sporna potrdila izdali ti organi, ravno to pa ni bilo dokazano.

90 Iz zgoraj navedenega izhaja, da družba Combaro ni dokazala, da je Komisija v spornem sklepu napačno ugotovila, da obstoj posebnega primera v smislu člena 239 carinskega zakonika ni bil dokazan in da je zato treba zavrniti prvi del edinega pritožbenega razloga, ki ga je družba Combaro predstavila v postopku na prvi stopnji.

91 Ker je obstoj posebnega primera pogoj *sine qua non* za možnost uveljavljanja povračila ali za odpust uvoznih dajatev, je treba drugi del edinega tožbenega razloga družbe Combaro, ki se nanaša na neobstoj očitne malomarnosti na njeni strani, šteti za neutemeljen (glej v tem smislu sklep z dne 10. junija 2010, Thomson Sales Europe/Commission, C-498/09 P, neobjavljen, EU:C:2010:338, točka 97).

92 Zato je treba tožbo za razglasitev ničnosti spornega sklepa, ki jo je vložila družba Combaro, zavrniti.

Stroški

93 Sodišče v skladu s členom 184(2) Poslovnika Sodišča odloči o stroških, če je pritožba utemeljena in če samo dokončno odloči v sporu.

94 V skladu s členom 138(1) tega poslovnika, ki se v pritožbenem postopku uporablja na podlagi člena 184(1) tega poslovnika, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.

95 Ker družba Combaro s svojimi predlogi ni uspela in je Komisija predlagala, naj se ji naloži plačilo stroškov, ji je treba naložiti plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. **Sodba Splošnega sodišča Evropske unije z dne 19. julija 2017, Combaro/Komisija (T-752/14, EU:T:2017:529), se razveljavi.**

2. **Tožba družbe Combaro SA se zavrne.**

3. **Družba Combaro SA nosi svoje stroške in stroške Evropske komisije.**

Podpisi